

Hvad har man af bokens friande att frukta? Intet. De som äga en fast tro på det historiskt öfverlemnade skola förakta hvarje försök att rubba den. Eller har den tro något värde, som för att bevaras måste skyddas inom lås och galler? De åter, som ej blindt kunna tro, utan gerna unna förnuftet öppen talan, skola åtminstone lära inse möjligheten att komma till förnuftig öfvertygelse. De skola derigenom hindras från att tillfalla den stora klassen af liknöjda, som tvertom sjelf skall väckas ur sin dvala och i omsorgen för ett högre lifs angelägenheter aflägga den egoism, i hvilken det oafbrutna bestyret om det lekamligas trefnad begrafvit dem, och öfver hvilken man hittills klagat såsom öfver tidens mest framstående onda. 10

17 ETT ORD OM JUDENDOMEN, MED ANLEDNING AF INSÄNDAREN H. I FREJA N:O 76.

Freja n:o 77 1.X 1841

Uti sednaste numret af Freja lästes en insänd uppsats, hvars förf. hade för afsigt att vederlägga ett yttrande i vår artikel: »Med anledning af åtalet mot boken Strauss och Evangelierna.» Utrymmet nekade oss då att beledsaga denna uppsats med ett par anmärkningar, som densamma påkallar. 20

Uppsatsens förf., tillhörande Judiska kyrkan, finner vårt yrkande: »att *icke-kristna* trosbekännare, i ett kristet samhälle, ej böra åtnjuta statsborgerliga rättigheter», motsäga den fordran uppå religiös tolerans, vi i öfrigt uppställt. Förf. tar dervid för afgjort, att vi med *icke-kristna* trosbekännare »menat» judarne. Det är också gifvet, att *äfven* judarne måste vara menade, ehuru vårt yttrande gäller hvarje kristendomens förnekare och således *äfven* afser dem, som skulle vilja ställa sig helt och hållet utom hvarje kyrka – ett fall, som vi dagligen hafva för ögonen in praxi, fastän man ej ännu öppet yrkat berättigandet dertill. 30

Mot förf:s påstående, att judiska religionen skulle innehålla samma moralbud som den kristna, sätta vi endast det obestridliga faktum, att budet »älska din nästa såsom dig sjelf», som utgör summan af den kristna sedeläran, *äfven* uteslutande tillhör den kristna religionen. Judarne måste deremot enligt skriftens lära anse sig såsom Guds utvalda folk, emot hvilket alla andra religionsbekännare äro rättslöse. Såsom juden anser det rättmätigaste i världen, att Kanaans inbyggare fordom utrotades, för att åt Israels slägte lemna plats, der mjölk och honung flöt, så förhåller sig ännu i denna dag med den rätttroga judens åsigt af sina förbindelser till kristendomens bekännare. Han betraktar sitt vistande bland dessa och sin tvungna lydnad under deras öfverhet såsom ett Guds straff, uppå hvars upphörande han hoppas, och vet, att den Messias, han väntar, skall befria honom ifrån detta ok, ja göra sitt folk till herre öfver alla dess fiender. 40

Det är genom denna *uteslutande* lära, som juden sjelf ställer sig utom den religiösa toleransen och gör sig sjelf till en blott af våldet bunden undersåte i den stat, der han lefver. Han kan aldrig erkänna dess styrelse i förhållande till sig för annat än provisorisk. Han tror ej på dess förnuftighet, erkänner ej att den är af Gudi – annorlunda än såsom ett genom hans folks synder för honom nödvändigt ondt. Skulle han också lefva i ett samhälle, der styrelsens representanter tillhöra hans egen tro, och han anse densamma såsom en af Gudi 50

sänd, så afviker han ännu deruti från den kristna, att hans religion konsekvent för honom till despotismen. Hans regent är en af Gud tillsatt ståthållare, som omedelbart eller genom profeternas mun mottager Guds befallningar, dem folket är förbundet att lyda. Den andans frihet, som utgör kristendomens innersta princip, måste juden konsekvent förneka.

Förf. vill bevisa a) »att ingen kristlig stat i moraliskt afseende har lidit genom judarnes fullständiga emancipation.» Vi lemna detta derhän. Deras antal är i sådana stater ringa. Ja vi kunna medgifva, att hos dem finnes en fastare öfvertygelse om lagens gudomliga ursprung, än oftast hos den kristna, att tidens bildning äfven hos dem verkat en sannare åsigt af dess förpligtelsers natur – ty konsekvent förbinder den juden endast emot juden, icke emot andra religionsbekännare, och deras Rabbiner lära äfven, att den ej har bindande kraft i en judes förhållande till Gojim¹. Men allt detta upphärfver intet af det ofvananförda.

Vidare gör sig förf. mödan att visa: b) »att äfven den kristna moralen aldrig och ingenstädes lemnat en fullkomlig garanti för moraliteten hos den kristna kyrkans medlemmar.» Att en sådan bevisning är öfverflödig, kan förf. lätt finna. Ännu har ingen institution, hvarken religiös eller politisk, förmått hindra menskliga passioner att bryta fram i brott och laster. Vi hafva dessutom i det anförda yttrandet endast talat om individens förhållande till staten och den tolerans, denna, utan fara för sitt bestånd såsom sedlig institution, kan ådagalägga. Ty staten äger icke fritt bestånd i blotta yttre former, utan i en nations vetande och sed. Att Judendomen i sin närvarande form icke kan lemna den kristna staten garanti för en anda hos dess bekännare, hvilken såsom nationalanda utgör statens tillika grund och verkliga tillvaro hafva vi sökt att antyda. Förf. finner också, detta med skäl, i catholicismens läror om affat o. s. v. ingen garanti för moraliteten. Dock ej blott af denna anledning, men genom det uteslutande och intoleranta i catholicismen har den ansetts såsom statsvådlig för det protestantiska samhället. Man kan också derföre endast i förlitande derpå, att kättarefördömmelsen och kättarehatet icke mera gillas af dess bekännare, yrka dessas rätt till fullkomlig tolerans, ty genom detsamma ställa de sig likasom juden utom toleransen.

18 PARADOXER, ANGÅENDE NATIONALITET OCH FOLKVÄLDE.

Freja n:o 78 5.X 1841

Ingen torde neka, att en nation har en desto säkrare grundval för sitt sjelfbestånd ju mera utveckladt dess samfundstillstånd är, d. ä., vi antage denna förklaring för obestriddig, ju mera hon är medveten af sin nationalitet. Detta medvetande består icke i en historisk kunskap om nationens öden eller i en filosofisk blick uti det hos nationallynnet egendomliga, utan uti kunskapen om nationens lag och sed, såsom det högsta uttryck af dess väsende, och en af dessas anda genomträngd för deras utveckling kämpande verksamhet hos nationens individer.

Likasom den enskilda menniskan endast i handlingen har en pröfvosten för sanningen af sin öfvertygelse, så visar sig också hos en nation

¹ Vi förbinda oss, att framdeles uppvisa profbitar af sådana föreskrifter.